794/08

Den 21. april 2008 blev i sag nr. 71.368:

xxxxxxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxx xxxxxx

mod

Danske civil- og akademi-
ingeniørers Pensionskasse
Gammel Kongevej 11
1610 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede, der har arbejdsmarkedspensionsordning med dækning ved tab af erhvervsevne i Danske civil- og akademiingeniørers Pensionskasse, klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at forrente efterbetalt invalidepension. Endvidere klages der over, at selskabet har afvist at udbetale børnepension.

Selskabet har i oktober 2005 tilkendt klageren invalidepension med tilbagevirkende kraft fra den 1/12 1998. Selskabet har ved sin advokat afvist at forrente det efterbetalte beløb med henvisning til, at selskabet først i 2005 modtog de fornødne oplysninger til bedømmelse af sagen. Ifølge advokaten forfaldt kravet således først til betaling i 2005, jf. forsikringsaftalelovens § 24.

Afvisningen af at udbetale børnepension har selskabets advokat begrundet med, at klagerens børn er født i 2002 og 2003, hvilket er efter det tidspunkt, hvor klagerens erhvervsevne blev nedsat i dækningsberettigende grad. Ifølge advokaten har børn, der er født efter dette tidspunkt ikke krav på børnepension i henhold til det gældende pensionsregulativ.

Den omhandlede pensionsordning giver ret til invalide- og børnepension, hvis klagerens erhvervsevne varigt nedsættes til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

I henhold til det gældende pensionsregulativ kan klageren - når forholdene taler for det - bevilges midlertidig bidragsfritagelse, hvis hendes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykke reduceres betydeligt, uden at hun dog opfylder betingelserne for at få tilkendt invalidepension.

Klageren, der er født i 1973 og uddannet ingeniør, var den 6/11 1998 impliceret i et færdselsuheld (arbejdsskade), hvorved hun pådrog sig personskade. Ulykken resulterede i sygemelding, og den 1/12 1998 fratrådte hun som følge heraf sin stilling som forskningsassistent.

Selskabet modtog den 27/9 1999 telefonisk meddelelse om hændelsen, og selskabet opfordrede i den forbindelse klageren til at søge om bidragsfritagelse, indtil hendes situation var afklaret. Samme dag fremsendte klageren ansøgning om bidragsfritagelse, hvilket blev bevilget med virkning fra den 1/12 1998.

Den 27/6 2000 ansøgte klageren om invalidepension på grund af de fysiske gener efter ulykken.

Til brug for sagens behandling modtog selskabet efterfølgende diverse lægelige oplysninger.

I notat vedrørende neuropsykologisk undersøgelse foretaget 27-30/6 og 5/7 2000 konkluderes følgende:

> "26-årig kvinde, nyuddannet kemiingeniør undersøges knap 2 år efter ulykke, hvor hun angiveligt pådrog sig whiplash-læsion. Ophør af svimmelhed efter at være sat i behandling med Baclofen. I øvrigt uændrede, omfattende fysiske og kognitive klager. Talrige behandlingsforsøg. Fortsat kontakt med otolog, psykiater og klinisk psykolog, desuden tilknyttet neurologisk ambulatorium. Føler sig ikke i stand til at arbejde efter et halvt års arbejdsprøvning. Eneste konkrete fund er forstyrrede pursuit-bevægelser, der angives i bedring ved sidste otologiske undersøgelse i februar. Aktuel behandling: Baclofen 50 mg, Remeron 30 mg og Cipramil 20 mg.
>
> På prøverne findes enkelte eksempler på meget lette, uspecifikke koncentrationsvanskeligheder, ikke tegn på hukommelsesproblemer. Ingen neuropsykologiske forstyrrelser. De oplevede spasmer afspejles ikke i pt.s manuelle funktion."

Af neurokirurgisk speciallægeerklæring af 26/7 2000, som er indhentet af Arbejdsskadestyrelsen i forbindelse med behandlingen af arbejdsskadesagen, fremgår bl.a.:

"**Resumé**:
27-årig tidligere rask civilingeniør, blev 06 11 98 under en kongresrejse i Indien udsat for en hjernerystelse og forvridninger i halshvirvelsøjle og højre skulderled, ved at være passager i en bus, der kolliderede frontalt med en lastvogn. Slog herved hovedet mod en siderude og fik samtidigt klemt højre skulder mod kroppen. Bevidstløs i op til nogle minutter. Har efterflg. udviklet talrige klager, på hvilke mange forskellige former for konservative behandlinger ikke har haft effekt. En ubehagelig svimmelhed er forsvundet efter Baclofenbehandling.

Objektivt er der ømhed af tyggemuskler på begge sider, let nedsat bevægelighed i halshvirvelsøjlen i alle retninger, let ømhed af nakkefæster og nakkeskuldermuskler, værst på højre side, ømhed af højresidige thorakale paravertebrale muskulatur, normal bevægelighed i lændehvirvelsøjlen, ømhed af højresidige lumbale paravertebrale muskulatur mens der herudover er normale neurologiske forhold i både arme og ben.

Konklusion:
Der foreligger varige mén efter en hjernerystelse i form af et let til moderat postkommotionelt syndrom i kombination med mén efter forvridning i halshvirvelsøjle og højre skulderled.

På baggrund af skadesmekanismen, de opståede læsioner, symptomudviklingen og aktuelle angivelser af symptomernes art og intensitet, er det overvejende sandsynligt at der foreligger et ikke ubetydelig funktionelt bidrag til det samlede klagebillede."

Af journalnotat af 23/8 2000 fra overlæge K.H., Neurologisk afdeling, fremgår:

"Patienten er dags dato til afsluttende samtale sammen med A.S., som har set hende flere gange (se hendes beskrivelse og konklusion).
Alt i alt foreligger utvivlsomt en somatiserende tilstand. Det viser sig, at hun også har været tilknyttet til en psykiater og i længere tid har været i behandling med Remeron og Cipramil. De facto har der på intet tidspunkt været depressive symptomer. På nuværende tidspunkt er hun trappet ud af Remeronen og vil nu gøre det samme med Cipramil og den igangværende Baclofen-behandling for svimmelheden.
Ved status gennemdrøftes vores opfattelse af situationen og vi finder det nødvendigt, at hun snarligst kommer i gang med en beskæftigelse inden for sit eget fag og det anbefales, at hun for et stykke tid, får en fast terapeuttilknytning f. eks. til G.Ø.
Forløbet herfra AFSLUTTES."

I erklæring af 18/10 2000 fra speciallæge i psykiatri hedder det:

"26-årig kvinde ikke tidl. psykiatrisk behandlet.
Færdig civilingeniør august 98.
Involveret i ulykke under bustransport i Indien, hvor hun var til kongres november 98 efter at være startet i sit første job pr 1/10 98. Pådrog sig skade af nakke, skulder og ben.
Mangelfuldt behandlet somatisk lokalt og siden ingen krisehjælp. Men efterfølgende i DK somatisk behandlet bl.a. for whiplash-læsion med fysioterapi.
Har siden hændelsen fået det til tiltagende dårligt med smerter i nakke og skulder, uro i arme og ben, tiltagende søvnforstyrret, præget håbløshed og modløshed og oplevelsen af at alting mislykkes og fantasier om at hun aldrig bliver rask. Koncentrationsproblemer. Svim-

melhed og flimren for øjnene. Angst og uro og overfølsomhed for stres og lyde samt betydelig isolationstendens.

Pt. har været i behandling her siden 08.09.99. under diagnosen posttraumatisk stresssyndrom, F43.1

Behandlingen består af antidepressiv medicin, i en lang periode Cipramil 20 mg dagligt og Remeron 30 mg dagligt, nu Cipramil 20 mg dagligt samt cognitiv psykoterapi igennem 1 år. Aktuelt almen psykiatrisk behandling, mens patienten går til psykologsamtaler.

Tilstanden er bedret betydeligt, men samlet psykisk og somatisk skønnes hun fortsat uarbejdsdygtig grundet sin lidelse."

De modtagne oplysninger blev forelagt selskabets rådgivende lægekonsulenter, som ikke på det foreliggende grundlag fandt klagerens erhvervsevne nedsat i dækningsberettigende grad. Selskabet afviste derfor at udbetale invalidepension, hvilket blev meddelt klageren ved skrivelse af 7/11 2000.

Klageren var utilfreds med afgørelsen, hvilket hun tilkendegav i skrivelse af 10/11 2000 til selskabet.

Ved skrivelse af 27/11 2000 til klageren fastholdt selskabet det tidligere meddelte afslag vedrørende invalidepension.

Ved skrivelse af 19/4 2001 anmodede klagerens daværende advokat selskabet om at revurdere sagen. Vedlagt skrivelsen fremsendte advokaten kopi af Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 10/1 2001, hvoraf det fremgår, at det varige mén efter ulykken er fastsat til 25 %. I forbindelse hermed oplyste advokaten, at afgørelsen var påklaget til Den Sociale Ankestyrelse med påstand om fastsættelse af en méngrad på 40-45 %. Vedlagt skrivelsen fremsendte advokaten desuden diverse lægelige oplysninger, herunder bl.a. udtalelse fra speciallæge i øre-/næse-/halssygdomme, neurokirurgisk speciallægeerklæring, attest fra speciallæge i ortopædi samt udtalelse fra speciallæge i neuromedicin og neurofysiologi.

I udtalelse af 30/1 2001 fra speciallæge i øre-/næse-/halssygdomme konkluderes følgende:

"Ovenstående klager og objektive fund er karakteristiske for patienter med WAD (whiplash associated disorder). Min faglige baggrund tillader mig ikke at graduere de bevægeapparat-associerede klager, men det øvrige mønster er karakteristisk, lige som det meget langvarige forløb. Det kan ikke med sikkerhed udelukkes, at der foreligger en højresidig perilymfatisk fistel, men operationsindikationen må betragtes som tvivlsom på nuværende tidspunkt, da en positiv effekt af operation klart kun vil udtrykke sig i en bedring af MSJs [klageren] svimmelhedsproblemer.

På baggrund af ovenstående synes der at være en klar sammenhæng mellem det beskrevne traume og MSJs [klageren] klager samt de objektive fund. Skaden har medført et meget betydeligt tab af både specifik erhvervsevne i forhold til MSJs [klageren] uddannelsesmæssige baggrund og et generelt erhvervsevnetab overstigende 2/3. MSJs [klageren] egen plan om at søge førtidspension har min fulde støtte."

I neurokirurgisk speciallægeerklæring af 7/3 2001 hedder det bl.a.:

"Konklusion:

På basis af ovenstående mener jeg, at man kan konkludere, at

1 skadelidte ved ulykken den 6. november 1998 pådrog sig en forvridning i halshvirvelsøjlen og at hun fortsat har betydelige symptomer herfra (distorsio columnae cervicalis seqv).

2 skadelidte ved samme ulykke pådrog sig en hjernerystelse. Da der er uenighed om, hvorvidt hun nu har symptomer foreneligt med et postkommotionelt syndrom, bør der foretages en ny testning ved en erfaren specialist i neuropsykologi til afklaring heraf.

3 skadelidte sekundært til denne ulykke og de ledsagende symptomer har udviklet et posttraumatisk stresssyndrom som hun er i behandling for med god fremgang.

4 der som følge af ulykken foreligger en mistanke om en højresidig perilymfatisk fistel.

5 skadelidte har klaget over smerter i højre skulderled. Der er en betydelig bevægelsesindskrænkning men ingen lokaliseret atrofi. Der er normale forhold ved røntgen.

6 der muligvis foreligger en kæbeledsdysfunktion.

7 tilstanden er stationær. Såfremt det bekræftes, at der foreligger et postkommotionelt syndrom bør stationærtidspunktet tidligst sættes til 1 år efter ulykken

8 skadelidte har pådraget sig et betydende mén, der af Arbejdsskadestyrelsen er opgjort til 15 %.

9 skadelidte har et betydeligt erhvervsevnetab, der overstiger 2/3 i ethvert erhverv."

Af attest dateret 13/3 2001 fra speciallæge i ortopædkirurgi fremgår bl.a.:

"***SAMMENFATTENDE***:
Ved UT har patienten dels pådraget sig svære vestibulære symptomer, samt klassiske whiplashsymptomer og endelig en læsion af hø. skulder med kraftig indskrænket bevægelse

og subluxation i hø. sterno-claviculærled. Endvidere ledsages tilfældene ofte af carpalspasmer, man må tilråde at der bliver taget nye røntgenbilleder af hø. skulder samt funktionsbilleder af columna cervicalis. Subluxationen i hø. sterno clavikulærled er vanskelige at behandle. Endvidere vil jeg henvise patienten til en neurofysiologisk undersøgelse hos overlæge E.S. i O. For at få klarlagt den diffuse kraftnedsættelse af hø. overekstremitet om det skulle skyldes en kombination af skuldertraume og plexuslæsion.

Der må påregnes varigt mén og funktionstab pga. af skulder clavicula traumet."

I udtalelse af 10/4 2001 fra speciallæge i neuromedicin og neurofysiologi hedder det bl.a.:

"**Klinisk kommentar**:
Der er ved den elektrofysiologiske undersøgelse fundet forandringer der tyder på en affektion (følger efter traktionslæsion) svarende til plexus brachialis. Forandringerne synes overvejende lokaliseret til fasciculus lateralis i plexus brachialis (dette stemmer godt med de udstrålende smerter og paræstesier i medianus-området på underarm og hånd).
Det forhold, at der er fundet en let abnorm ledningshastighed gennem plexus brachialis (fra fossa supraclavicularis til axil), medens der er en tydeligere nedsættelse af ledningshastigheden for F-wave ved stimulation i axillen, tyder på, at affektionen er lokaliseret proksimalt for clavicula.

Der er således ved den elektrofysiologiske undersøgelse fundet et objektivt belæg for pt.s subjektive neurogene klager med smerter og paræstesier i højre overekstremitet."

Efter fornyet gennemgang af sagen forelagde selskabet sagen for Bedømmelsesforeningen, nu Videncenter for Helbred og Forsikring, som den 1/6 2001 fremkom med vejledende vurdering. Af denne vurdering fremgår:

"I den aktuelle sag er vi blevet bedt om at vurdere, hvorvidt M.S.J. er berettiget til invalidepension fra DIP.

M.S.J.s sag har været forelagt den lægelige komité til vurdering.

Det drejer sig om en 27-årig kvinde, der i august 1998 blev færdig som kemiingeniør og hun fik herefter ansættelse på R. som forskningsassistent. Den 6. november 1998 blev hun udsat for en ulykke i Indien og har været sygemeldt siden.

Efterfølgende er M.S.J. blevet undersøgt af flere speciallæger. De har konkluderet, at M.S.J. har et posttraumatisk stresssyndrom, subluxation i højre sterno-clavikukærled, funktionsnedsættelse af columna cervicalis, svimmelhed og tinnitus.

M.S.J. har gennemgået en arbejdsprøvning fra 4. januar 2000 til 30. juni 2000, hvor hun ikke kunne arbejde mere end 12 timer om ugen.

Ud fra de fremsendte papirer frem går det, at flere speciallæger mener, at der er tale om en somatiserende tilstand pga. de manglende objektiverbare fund i diverse undersøgelser og med baggrund i de utallige forskellige symptomer. Denne vurdering er Bedømmelsesforeningen enig i. Selvom sådanne tilstande på psykisk indikation kan føre til førtidspensionering, så mener Bedømmelsesforeningen det er for tidligt, at dømme M.S.J. mere end 2/3

> uarbejdsdygtig, når ting som samtaleterapi ikke er endeligt afprøvet. Hvorfor vi anbefaler, at vurderingen udsættes et par år."

På baggrund af vurderingen fra Bedømmelsesforeningen fastholdt selskabet sin afgørelse, hvilket meddeltes klagerens advokat ved skrivelse af 27/6 2001.

Den 11/7 2001 tilskrev klagerens advokat på ny selskabet, idet han fortsat var af den opfattelse, at klageren var berettiget til invalidepension. I skrivelsen oplyste advokaten bl.a., at klageren ikke længere modtog psykiatrisk behandling, da der ikke var effekt heraf.

Den 13/8 2001 meddelte selskabet klagerens advokat, at det ville anmode den behandlende læge - speciallæge i psykiatri B.M.N. - om at udarbejde en erklæring vedrørende forløbet frem til behandlingens ophør. Endvidere oplyste selskabet, at det ønskede at indhente en psykiatrisk speciallægeerklæring.

I skrivelse af 15/8 2001 fra speciallæge i psykiatri B.M.N. til selskabet hedder det:

> "Som svar på Deres skrivelse af 13.08.01 skal jeg oplyse, at pt. har været til sidste konsultation her 06.12.00 hvor hun fremtrådte svarende til de tidligere fremsendte beskrivelser. Pt. har i brev hertil af 10.02.01 meddelt mig at hun ønskede at stoppe behandlingen.
>
> Jeg medsender kopi af UK til egen læge.
>
> Tilstanden betydeligt bedret gennem 15 mdr.s behandlingskontakt hertil.
> God virkning af cognitiv psykoterapi og Cipramil 20 mg samt Remeron 30 mg til natten.
> Hun er blevet betydeligt mere aktiv og udadvendt og de anxiøse gener er trådt i baggrunden.
> Efter arbejdsprøvning synes fremgangen imidlertid at være gået i stå.
> Pt. er igen præget af pessimisme og utålmodighed og mest indstillet på at søge pension grundet sine whiplash-gener.
> Hun er trappet ud af Remeron grundet vægtproblemer og jeg har opfordret hende til at fortsætte med Cipramil 20 mg i yderligere 12 md.
> Hun afsluttes herfra efter eget ønske.
> Hun er i efteråret bevilget supplerende psykologsamtaler, men kan naturligvis genhenvises hertil efter ønske.
> Diagnose: Posttraumatisk belastningsreaktion."

Kopi af skrivelsen fra speciallægen blev fremsendt til klagerens advokat, som den 11/9 2001 tilskrev selskabet. I skrivelsen oplyste advokaten, at han fastholdt det tidligere anførte. Endvidere tilkendegav han, at den psykiatriske speciallægeundersøgelse ønske-

des foretaget af speciallæge i psykiatri og social medicin H.L. Desuden vedlagde advokaten udtalelse af 27/3 2001 fra "B. - jobsøgning og kvalificering", der henhører under K. Kommune. Af sidstnævnte udtalelse fremgår bl.a., at det vurderes, at det ikke vil være muligt for klageren at opnå og fastholde et fleksjob.

Selskabet anmodede herefter speciallæge H.L. om at indkalde klageren til speciallægeundersøgelse.

Af den herefter udfærdigede psykiatriske speciallægeerklæring af 2/11 2001 fremgår bl.a.:

> "**Sammenfatning**:
> Der kan ikke hverken aktuelt eller i forhistorien findes nogle tegn på psykiatrisk sygdom i sig selv.
>
> MSJ er genstand for en svær neurovegetativ dysfunktion med et ganske alvorligt dysstress-syndrom og destruktion af de sædvanlige sensoriske og algiske barrierer, dvs. blandt andet forstyrrede smerteblokader.
>
> Resultanten er en svær neurasteni dvs. sygelig træthed og trætbarhed. Det synergiske system er stort set brudt sammen, dvs. den normale energimobilisering er stort set væk.
>
> Der er tale om det otologen kalder et udtalt WAD-syndrom (whiplash associated disorder) formentlig også med et element af postcommotionelt syndrom uden dette kan skilles ad.
>
> Al tænkelig behandling har været forsøgt, inkl. smertepsykologisk behandlingsforløb. Ingen kurativ behandling kan mig bekendt tilbydes. Tilstanden findes nu kronificeret.
>
> **Prognosen**:
> Ud fra forløbet og aktuelle helbredsstatus at dømme er MSJ varigt uden arbejdsevne i ethvert erhverv."

Klagerens advokat modtog kopi af speciallægeerklæringen og anmodede herefter ved skrivelse af 14/11 2001 selskabet om at revurdere sagen.

Sagen blev herefter på ny forelagt selskabets lægekonsulenter, som vurderede, at det ikke på daværende tidspunkt kunne konkluderes, at klagerens erhvervsevne var varigt nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne. Selskabet afviste derfor igen at udbetale invalidepension. Dette blev meddelt klagerens advokat ved skrivelse af 14/12 2001.

Ved skrivelse af 27/12 2001 tilkendegav klagerens advokat på ny sin utilfredshed med selskabets afgørelse.

Ved skrivelse af 4/4 2002 til klagerens daværende advokat meddelte selskabet via sin advokat, at det ønskede ny undersøgelse foretaget af speciallæge i psykiatri M.B.S. Selskabet anmodede derfor klageren om snarest at tilkendegive, om hun var rede til at deltage i en sådan undersøgelse.

I skrivelse af 31/5 2002 fra klagerens advokat til selskabets advokat hedder det:

> "I ovennævnte sag skal jeg herved vende tilbage over for Dem, idet jeg til orientering vedlægger kopi af S. Kommunes afgørelse meddelt ved skrivelse af 23. maj d.å. i min klients førtidspensionssag.
>
> Som det fremgår, vurderes det af S. Kommune, at min klient er berettiget til mellemste førtidspension, jvf. lov om social pension § 14, stk. 2, nr. 1. Man vurderer, at min klients erhvervsevne er nedsat til under 1/3.
>
> Endvidere bemærkes det, at pensionen ydes med virkning fra d. 1. juni 2002, og at der fastsættes revision om et år. Dette under henvisning til min klients 'unge alder'.
>
> Jeg skal herefter fastholde, at min klient også i forhold til den tegnede pensionsordning via DIP er berettiget til udbetaling af ydelser - og at hun stedse har været dette.
>
> For så vidt angår Deres skrivelse af 4. april d.å. vedrørende ønsket om yderligere undersøgelse hos overlæge, speciallæge i psykiatri M.B.-S. må jeg henvise til, at min klient allerede nu har gennemført en lang række helbredsmæssige undersøgelser. På foranledning af DIP har hun således allerede gennemført undersøgelse hos speciallæge i psykiatri og samfundsmedicin H.L."

Via sin advokat fastholdt selskabet det tidligere anførte, hvilket meddeltes klagerens advokat ved skrivelse af 1/7 2002.

Ved skrivelse af 4/9 2002 meddelte klageren via sin advokat, at hun ikke p.t. ønskede at blive undersøgt af endnu en speciallæge i psykiatri. Endvidere anførte advokaten, at Den Sociale Ankestyrelse nu havde vurderet det varige mén til 30 %.

Ved skrivelse af 25/9 2002 fastholdt selskabet via sin advokat, at en ny psykiatrisk speciallægeundersøgelse var en nødvendig forudsætning for selskabets behandling af sagen.

Korrespondancen mellem parterne ophørte herefter og blev først genoptaget ved selskabets skrivelse af 29/4 2005 til klageren. I skrivelsen oplyste selskabet, at det pr. 1/7 2005 ønskede at vurdere, hvorvidt hun fortsat opfyldte betingelserne for bevilling af bidragsfritagelse. Endvidere oplyste selskabet, at der efter den 1/7 2005 ville være mulighed for at søge om forlængelse af perioden med bidragsfritagelse, at søge om invalidepension, at genoptage bidragsbetalingen eller at overgå til bidragsfri periode. Samtidig hermed anmodede selskabet klageren om at returnere en vedlagt blanket med angivelse af sit ønske inden den 31/5 2005.

Klagerens nuværende advokat tilskrev selskabet den 16/6 og igen den 28/6 2005. I sidstnævnte skrivelse hedder det:

> "Efter at have afholdt møde med min klient skal jeg herved ansøge om udbetaling af invalidepension, idet det bemærkes, at det fortsat fastholdes, at min klient har været, og dermed er, berettiget til invalidepension fra 1. marts 2001 eller fra et senere tidspunkt.
>
> Det er endnu ikke afklaret, om min klient vil forfølge kravet nu eller afvente behandlingen af den fornyede ansøgning.
>
> Samtidig skal jeg ansøge om fortsat bidragsfritagelse, til det er afklaret, om DIP anerkender udbetaling af invalidepension.
>
> Jeg kan oplyse, at min klient siden begyndelsen af året har gået til behandling på smerteklinik uden væsentlig bedring, og at kommunen nu har besluttet, at min klient skal i en arbejdsprøvning i form af virksomhedspraktik, sandsynligvis begyndende umiddelbart efter sommerferien."

Selskabet indhentede herefter diverse yderligere oplysninger. Ifølge selskabets advokat modtog selskabet i den forbindelse Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 14/3 2003 samt de seneste kommunale og lægelige akter.

Af Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 14/4 2003 fremgår bl.a.:

> "Vi traf den 26. januar 2001 afgørelse om erhvervsevnetab i Deres sag. Efterfølgende har vi henholdsvis den 21. december 2001 og den 27. marts 2002 truffet afgørelse vedrørende forhøjelse af årslønnen.
>
> Vi har nu undersøgt sagen igen og har i dag truffet en ny afgørelse.
>
> Deres erhvervsevnetab fastsattes i afgørelsen af 26. januar 2001 til 25 procent.
>
> Vi vurderer, at Deres erhvervsevne nu er yderligere nedsat med 40 procent, dvs. til i alt 65 procent.

Vi har besluttet, at erstatningen, der udbetales en gang hver måned, skal have virkning allerede fra i. juni 2002."

Den 11/10 2005 tilskrev selskabet klagerens advokat. Af denne skrivelse fremgår bl.a.:

"Da Deres klient siden 1. juni 2002 har oppebåret offentlig førtidspension, må vi nu konkludere, at det ikke er lykkedes, at bringe Deres klient tilbage til arbejde som ingeniør. Da der er tale om en varig invaliditet som ingeniør fra ulykkestidspunktet, har pensionskassen besluttet sig for at tilkende Deres klient invalidepension fra indtægtsophør, nemlig pr. 1. december 1998.
...
Ifølge regulativets afsnit 11 udbetales der ved tilkendelse af invalidepension også børnepension til medlemmets børn under 24 år. Vi beder Dem derfor oplyse, om Deres klient pr. 1. december 1998 havde pensionsberettigede børn. Der udbetales ikke børnepension til børn, der er født efter overgang til pension."

Efterfølgende fulgte yderligere korrespondance mellem parterne. I forbindelse hermed afviste selskabet at forrente den til klageren efterbetalte invalidepension, ligesom selskabet afviste at udbetale børnepension til klagerens børn født i 2002 og 2003. Herefter blev sagen indbragt for Ankenævnet for Forsikring.

Af den til nævnet fremsendte klageskrivelse af 2/3 2007 fremgår bl.a.:

"Klagepunkter:

1. Ankenævnet anmodes om at tage stilling til, hvorvidt det skal pålægges DIP at betale renter, i medfør af forsikringsaftalelovens § 24, af den efterbetalte invalidepension fra den 1. december 1998, subsidiært fra et senere tidspunkt.
2. Ankenævnet skal tage stilling til, om M.P.s tre børn (født den 5. marts 2002 og tvillinger født den 30. december 2003) er berettiget til børnepension.
3. Alternativt skal der tages stilling til, om der skal ydes renter for en kortere periode og/eller børnepension til det først fødte barn.

Ad 1 - renter:
Det må anses for dokumenteret, at min klients erhvervsevne i pensionsberettigende grad har været nedsat og dokumenteret nedsat på et langt tidligere tidspunkt end i oktober 2005, hvor DIP bevilgede invalidepension med tilbagevirkende kraft fra den 1. december 1998. Jeg lægger her vægt på, at det allerede i 2001 var muligt at foretage en bedømmelse af det varige mén, og at det i 2002 fandtes muligt at tilkende mellemste førtidspension og endelig erhvervsevnetabserstatning med 65 % i arbejdsskadesagen. DIP burde således med virkning fra den 1. december 1998 i hvert fald senest på et tidspunkt i 2002 havde bevilget invalidepension, og dermed er der senest fra det tidspunkt indtrådt renteforpligtelser.

Ad 2:
Som anført i mit brev af 1. juni 2006 til DIP, ..., kan man få indtryk af en 'kovending' i DIPs holdning til, hvornår betingelserne for bevilling af invalidepension har været opfyldt, det kan være påvirket af, at DIP dermed mener, at de ikke er forpligtet til, at udbetale børnepension til M.P.s tre børn, da de alle er født efter virkningstidspunktet. Efter min opfattelse må det

afgørende være, også efter vilkårene gå ud fra en almindelig sproglig fortolkning, det tidspunkt hvor DIP anser betingelserne for opfyldt, uanset hvilket tidspunkt tilkendelsen sker, og allerede af den grund er Marianne Pedersens tre børn berettiget til børnepension.

At DIP har udbetalt med tilbagevirkende kraft er deres risiko og ikke M.P.s risiko, og det fratager med sikkerhed ikke børnene ret til børnepension, hvis Ankenævnet i overensstemmelse med mit synspunkt anser det rigtige resultat for at være, at M.P. først har opfyldt betingelserne for invalidepension på et tidspunkt efter børnene blev født.

Ad 3:
Afhængigt af Ankenævnets bedømmelse af klagepunkt 1 og 2, vil DIP kunne pålægges renter fra et senere tidspunkt, og det vil også være muligt at nå frem til, at kun det først fødte barn er berettiget til børnepension."

Selskabet har ved sin advokat over for nævnet fastholdt, at klageren ikke har krav på forrentning af den efterbetalte invalidepension, ligesom hendes børn ikke har krav på børnepension. Til støtte for førstnævnte har selskabets advokat i skrivelse af 20/3 2007 bl.a. anført, at selskabet først i 2005 modtog de fornødne oplysninger til bedømmelse af forsikringsbegivenheden. I forbindelse hermed har selskabet bl.a. henvist til princippet i U2005.635H. Til støtte for afgørelsen vedrørende børnepension har advokaten henvist til, at børnene er født efter det tidspunkt, hvor klageren var berettiget til invalidepension.

Hertil har klagerens advokat i skrivelse af 22/6 2007 til nævnet bl.a. bemærket:

"Når man gennemgår de tvister, der opstår om lignende pensions- og forsikringsordninger, angår de meget ofte spørgsmålet om, hvorvidt en sikret har opfyldt betingelserne for invalidepension eller forsikringsydelse ved tab af erhvervsevne fra et tidligere tidspunkt end det, som selskabet er nået frem til. Ofte vil selskabets argumentation være den, at retten til pensionen eller forsikringsydelsen først indtræder på det tidspunkt, hvor det er dokumenteret, at erhvervsevnen er varigt nedsat i det krævede omfang.

Hvad angår renter og DIPs henvisning til princippet i U2005.635H, bemærker jeg, at grundlaget for Højesterets dom er et helt andet end i nærværende sag.

I højesteretssagen fik den sikrede ændret den af det offentlige tilkendte førtidspension fra forhøjet alm. førtidspension til mellemste førtidspension, som var betingelsen for retten til forsikringsydelsen. Det skete uden, at der var indtrådt en forværring af helbredstilstanden, hvorfor den krævede nedsættelse af erhvervsevnen allerede forelå fra det oprindelige tidspunkt. Det er imidlertid ikke til fældet i nærværende sag, hvor M.P. ikke senere er tilkendt en anden eller højere førtidspension end den tidligere tilkendte, og det er særligt helt uden betydning, fordi den endelige pensionstilkendelse først er fremkommet lang tid efter, at DIP har truffet afgørelse i sagen.

Hvad angår børnepension, gøres det således gældende, at M.P. først er overgået til invalidepension eller i hvert fald først burde være overgået til invalidepension på et tidspunkt efter, at hendes børn er født.

Afslutningsvis bemærker jeg, at det forekommer tankevækkende, at DIP har lagt så afgørende vægt på pensionskassens lægekonsulenter, når de samme lægekonsulenter i hele forløbet har vurderet, at tilstanden ikke har været varig."

Herefter er parternes advokater fremkommet med yderligere bemærkninger i skrivelser dateret 10/7, 17/7, 10/8 og 15/8 2007.

Af det gældende pensionsregulativ (regulativ 1) fremgår bl.a.:

"**10. Invaliditetsydelser**

10. Bidragsfritagelse
10.1
Hvis du på grund af sygdom eller ulykke har fået din erhvervsevne betydeligt reduceret, uden at du dog for tiden opfylder betingelserne for at få tildelt invalidepension, kan bestyrelsen midlertidigt fritage dig helt eller delvist for at betale pensionsbidrag, når forholdene taler for det.

11. Invalidepension
11.1
Hvis du bliver erhvervsudygtig, har du ret til invalidepension fra den 1. i måneden, efter at din erhvervsudygtighed er indtrådt, medmindre du er fyldt 65 år eller allerede modtager alderspension.

Erhvervsudygtighed vil sige, at din erhvervsevne er varigt nedsat til 1/3 eller derunder.

11.2
DIP's bestyrelse bedømmer forringelsen af din erhvervsevne. I vurderingen indgår dine helbredsforhold og din indtjeningsevne set i relation til det normale for civil- og akademiingeniører. Bedømmelsen af helbredsforholdene sker ud fra en lægeattest fra din læge og evt. andre lægeerklæringer, som bestyrelsen finder nødvendige.
...
13. Børnepension
13.1
Når du overgår til invalidepension, har dine børn - herunder adoptivbørn - ret til børnepension indtil de er fyldt 24 år."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af parternes indlæg til nævnet og de fremlagte bilag finder nævnet, at klageren først i 2005 har godtgjort, at hendes erhvervsevne er varigt nedsat i dækningsberettigende grad. Henset hertil kan nævnet ikke kritisere, at selskabet har afvist at forrente den efterbetalte invalidepension som sket.

Med samme begrundelse finder nævnet, at klagerens børn er omfattet af pensionsordningen. At selskabet har valgt at udbetale invalidepension med tilbagevirkende kraft kan ikke føre til andet resultat, hvorfor

b e s t e m m e s :

Selskabet, Danske civil- og akademiingeniørers Pensionskasse, skal anerkende, at klagerens børn er omfattet af pensionsordningen og udbetale ydelse til børnene i overensstemmelse med reglerne herfor.

Marianne Højgaard Pedersen